

На катедрата "Петролна геология" в МГУ — с уважение, благодарност и надежда! (Обръщение на Председателя на Българското геологическо дружество)

Поводът за това обръщение е приятен — една катедра става на 5 години. В геоложката история това е мигновено. Пет години не са много и в естественото летоброене. Официалните рождени дни наистина са пет, но началото е положено много по-рано. Още след завръщането на някогашния асистент, а по-късно — професор В. Трошанов, успешно защитил кандидатска дисертация в Москва върху необикновения и малко познат дотогава пукнатинно-кавернозен колектор на насоро откритото първо в страната и съвсем необикновено Тюленовско находище. Заедно с Т. Куртев, по-късно професор в Софийския университет.

Започват първите лекции по петролна геология, упражнения и определения на колекторските свойства в току-що създадената лаборатория, усвояване на методите за оценка на запасите от нефт и газ. Възникват първите курсове по нефтена хидрогеология и дълбоко нефтено сондиране. Развиват се курсове по структурна геофизика и сондажна геофизика. Преди доста години се дипломираат първите български петролни геолози, геофизици и сондиори. Петролният инженер започва да присъства трайно в българското геолошко общество. Той е ангажиран в родината си, но е канен и се представя успешно и извън нея. В катедрата по геология и проучване на полезните изкопаеми на МГУ (тогавашния ВМГИ) пристигат и първите чуждестранни студенти, решили да търсят късмета си в петролното поприще с българска диплома.

Постепенно се разширява преподавателският кръг. В духа на времето, чийто динамизъм в геологическите науки е свързан с бурното развитие на петролното дело, възникват естествените предпоставки за отделияне на новата катедра Петролна геология от нейната солидна предшественичка. Това става в началото на 1993 г. — вече без някои от пионерите, но с нови личности и свежи сили.

Преди много години в световните петролни кръгове се водеха горещи и интригуващи спорове за произхода на нефта. Младите се захласаха от бурните дискусии, в които участваха лично или чрез научния печат Н. Вассоверич, Н. Кудрявцев, П. Кропоткин, В. Порфириев, М. Двали, В. Успенский, К. Emery, E. Evans, H. Hedberg, J. Hunt, K. Krejci-Graff, K. Landes, A. Levorsen, M. Louis, W. Orr, P. Smith, P. Trask, L. Weeks. Те стимулираха особено развитието на органичната геохимия и комбинативното мислене. По същото време се водеше оживена полемика върху запасите на нефт и газ в земните недра и перспективите за развитие на нефтената промишленост и удовлетворяване на енергийните нужди на човечеството. По онова време на Земята се добиваха пет или десет пъти по-малко течни горива, отколкото сега, а доказаните запаси можеха да осигурят нормално задоволяване на човешките нужди за 20 години. Оттогава изминаха 40-50 години, добивът на суров петрол и газ достигна астрономически размери, но известните въглеводородни запаси отново ще стигнат за 20 години! В действителност, ако се запази тази тенденция, петролните и газовите запаси са големи и сигурни, макар че не са неизчерпаеми.

В момента Светът, макар и изправен според някои пред неизбежна криза, усеща възраждането на своя енергиен потенциал. Това се дължи на бързото откриване на нови територии, нефтогазоносни басейни и находища в шелфовите и по-дълбоките зони на океаните и моретата.

Бързината на новите открития е смайваща. Разработени са нови технологии за търсене и обобщаване на материалите от новите проучвания. Прилагат се успешно доскоро непознати методи на хоризонтално и насочено сондиране. Сложните сондажни операции не се спират пред дълбочини на моретата от 2500 m, т.е. каквато е максималната дълбочина на Черно море. Данните за дълбочинния строеж на Земята се обобщават и представят чрез 4D—4C моделиране, седиментните разрези се корелират със секвентно-стратиграфски схеми, палеогеоложките условия се реконструират по басейнови модели, в които шансовете за нови открития са многократно по-високи. Нефтени находища се намират в такива условия, които дори само преди няколко години бяха приемани за табу на нефтеното откритие. Твърде малко хора вече се интересуват абстрактно от нефтомайчини скали, специални колектори и екраниращи седименти, термобарични условия.

Установяването, изпитанието и усвояването на продуктивните хоризонти са прецизни, ежедневни и ефективни операции, управлявани с електроника и най-модерни информационни средства. Такива вече са половината от петролните и газовите кладенци в Северно море. Светът научава за нови гигантски проекти за пренасяне на течни горива през океанските ширини с големи дълбочини, сложни конфигурации на подземния релеф и висока геодинамична активност. В нефтеното дело се раждат най-модерните технологии, интелектуални продукти и умни машини. Суровият петрол и природният газ са достъпни, евтини и продължават да поевтиняват.

България е нефтена държава. Със свои находища, добив, преносни мрежи, рафинерии, петролен опит и традиции. Тя е втората в Европа, след Русия, с газов преносен пръстен, от който тръгват клонки към всички вътрешни потребители на сищото гориво и разклонения към съседните страни. Тя е първата между тях с подземно газово хранилище. За първи път тук започна лицензираното търсене на нефт и газ чрез свободни търгове. Но в последните години тя остана последна по темповете на това търсене на собствената си територия.

Връщайки се към важния юбилей и казаното до тук, всеки би могъл лесно да види бъдещите хоризонти на катедрата-юбиляр. В крак с новото, най-доброто и най-модерното да продължи да готви петролните геолози или, по-точно, петролните инженери на бъдещето. Да привлече студентите си между най-любознателните и най-дръзките деца на България, съседните, а също не и по-далечните страни, които търсят големия успех и голямото приключение, сигурни в равностойността с колегите си от най-авторитетните центрове на петролната мисъл по света. Да им даде знания, почерпени от геоложките недра на България и от опита на нейните най-добри геолози. Да ги подготви езиково, компютърно, духовно, естетически, според най-високите съвременни образци.

И, накрая, да възнагради преподавателите на катедрата, сегашните и бъдещите, с най-съкровено и красиво благо — уважението, признанието и горещата благодарност на техните ученици, напускащи университета с диплома, спомени и надежда за скорошно завръщане.

На добър път за всички!